

ΠΟΤΕ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;

25 106
1927ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΓΡΑΦΕΝ ΕΙΔΙΚΩΣ ΔΙΑ ΤΗΝ "ΠΡΟΪΑΝ"

Ἀνέκαθεν τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προὐκάλεσε διαφορὰς συζητήσεις, διότι τὰ Εὐαγγέλια, ἐκθέτοντα τὰ κατὰ τὸ μέγιστον γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος, δὲν παρέσχον σαφεῖς χρονολογικὰς ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τὸ γεγονὸς τοῦτο συνέβη. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας αὐτοῦ ἐντελὲς οὐκ ἔστι πῶσι.

Προκειμένου περὶ τοῦ ἔτους, εἶνε γνωστόν ὅτι ὁ πρῶτος θελήσας νὰ καθορίσῃ αὐτό, δυτικὸς μοναχὸς Διονύσιος, ὁ Μικρὸς λεγόμενος, (κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα), ἐστηρίχθη ἐπὶ ἐσφαλμένων ὑπολογισμῶν καὶ ἐνόμισεν ὅτι τὸ 754 ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης, εἶνε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς διηγεῖται (3,1.15) ὅτι ὁ Ἰησοῦς βαπτισθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ κατὰ τὸ 15ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αυτοκράτορος τῆς Ρώμης Τιβερίου ἦν «ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα», τὰς χρονολογικὰς δὲ ταύτας ἐνδείξεις παρεξήγησεν ὁ Διονύσιος. Ἡ ἐκφρασις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα» δὲν ἀποτελεῖ θετικὸν χρονολογικὸν καθορισμόν. Εἶνε ἀόριστος Ἀλ-

λίων, ἀλλὰ σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου μεταγενέστεροι χριστιανοὶ ἐλησμόνησαν τὴν ἡμερομηνίαν. Ὅθεν διάφοροι ἐκράτησαν γνώμαι περὶ αὐτῆς. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, παρέχων τὴν πρώτην περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἶδησιν, ἐν σχέσει καὶ πρὸς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἐσημείωσεν: «Εἰς τὸν πεντεκαίδεκατον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν οὐ μόνον τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν προτιθέντες, ἦν φασιν ἔτους τοῦ Αυγούστου ἐν πέμπτῃ Παχῶν καὶ εἰκάδι, οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου τε τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἐορτάζουσι, προδιανυκτερευόντες ἀναγνώσεσθαι φασὶ δὲ εἶνε τὸ πεντεκαίδεκατον ἔτος Τιβερίου Καίσαρος τὴν πεντεκαδεκάτην τοῦ Τυβὶ μηνός· τινὲς δὲ αὐτὴν ἐορτάζουσιν ἐνδεκάτην τοῦ αὐτοῦ μηνός». Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταφαίνεται ὅτι ὡς πρὸς τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἐκράτουν δύο γνώμαι, τὰς ὧν ἕκαστος παρέδέχοντο ὅτι ἐγεννήθη τὸν αὐτὸν χρόνον τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου, ἢ τὸν αὐτὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν ἐκράτουν, ὧν τὴν δευτέραν ἐκράτουν οἱ «Γνωστικοί» ἐορτάζοντες κατὰ τὴν ἡμέραν τὴν πεντεκαδεκάτην τοῦ Τυβὶ μηνός.

ὅπου ἐγεννήθη

ὁ Ἰησοῦς Χριστός

Τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν

Ἡ τελετὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεστάτας καὶ πλέον συγκινητικὰς ἐορτάς τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἀπὸ τῆς παραμορφῆς τῶν Χριστουγέννων ὁ Πατριάρχης ἀναχωρεῖ μετὰ πολλῆς ἐπισιμότητος ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν Βηθλεέμ. Τὸν συνοδεύουν εἰς τὸ ταξίδιον αὐτὸ ὅλοι οἱ ἀνώτεροι βαθμοῦχοι τοῦ Ἱερατείου καὶ μία ἰλη ἱππικὸν τῆς κρατοῦσης ἐκάστοτε τῶν Ἁγίων Τόπων Δυνάμεως, τιμῆς ἔνεκεν.

Εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεέμ, ὅστις εἶναι κτισμένος ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου τῆς γεννήσεως, κατέρχεται ἡ πατριαρχικὴ συνοδεία τῶν ἀμαξῶν ἢ αὐτοκινήτων καὶ τὴν δεξιότατον ὁ πατριαρχικὸς ἐπίτροπος Βηθλεέμ—σήμερον εἶναι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου—ὁ ὁποῖος ἐξέρχεται τῆς Βηθλεέμ ἐν τελετουργικῇ ἀμφίεσει καὶ μετὰ πλήθους πιστῶν εἰς προῦπάντησιν τοῦ Πατριάρχου. Ἐκεῖθεν ἡ πομπὴ ἀναχωρεῖ πρὸς τὸν ναόν, ὅπου ἀρχίζουν ψαλλόμεναι αἱ ὥραι καὶ ὁ Μέγας Ἑσπερινός.

Ἡ ἀκολουθία αὕτη διαρκεῖ περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἀρχίζει ὑπὸ τοὺς χαρμῶνους ἤχους τῶν κωδῶνων ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου. Τούτῳ ἐπακολουθεῖ ἀκόλουθος τῶν πιστῶν, ἡγουμένου τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν λειτουργῶν του, εἰς τὸ σπήλιον τῆς γεννήσεως τῶν ἡχοῦς τοῦ τροπαρίου «Δεῦτε ἰδοὺν τοιοῦτον ἐγεννήθη ὁ Χριστός». Ἡ στιγμή αὕτη εἶναι ἐκ τῶν συγκινητικῶν, διότι εὐθὺς ἀμέσως ὁ κόσμος τῶν πιστῶν κατέρχεται εἰς τὸ σπήλιον εἰσερχόμενος ὁ δὲ τῶν Πατριάρχου διὰ τῆς ἀνατολικῆς εἰσοδοῦ τῆς τοῦ σπηλαίου σημειοῦται ὁ ἀστέρας τῆς γεννήσεως, σημεῖον ὁ δὲ ἀστέρας με ἀπὸ τῆς περιγραφῆς. Μετὰ τοὺς συγκατασκευασμένους τῶν τροπαρίων ἡμετέρας παρακλήσεως τοῦ ἀστέρος καὶ τῆς ἐναντι αὐτοῦ κειμένης ἀναμνηστικῆς φάτνης μετ' ἧς ὁ Πατριάρχης ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ Ἱερατείου καὶ τῶν πιστῶν, ἐξέρχεται τοῦ σπηλαίου ἀπὸ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς καὶ συνεχίζει τὴν λειτουργίαν, καθ' ἣν ποιοῦνται εἰδικὰ τροπάρια ὁμνητικά τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος.

Μετὰ τὴν θρησκευτικὴν τελετὴν ἐπακολουθεῖ δεξιῶσις εἰς τὴν Βηθλεέμ, καθ' ἣν ὁ Πατριάρχης δέχεται τὰς ἀρχάς, τοὺς προσκυνητάς καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, οἱ ὅποιοι μεταβαίνουν καὶ τοῦ ὑποβάλλουν τὰ σέβη των.

Ὁ ναὸς τῆς Βηθλεέμ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρχαιότατος—λέγεται ὅτι ἐκτίσθη τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτῆς τῆς μητρὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου Ἀγίας Ἑλένης—ἔχει μακρὰν καὶ πολυτάραχον ἱστορίαν.

Διὰ τὴν κατοχὴν τούτου ὡς καὶ τοῦ σπηλαίου τῆς γεννήσεως ἐπῆλθον κατὰ καιροὺς σφοδραὶ ἐρίδες μεταξὺ Ἑλληνορθοδόξων καὶ Λατίνων, ἐπὶ τέλους δὲ ἐπῆλθεν ἡ ποθητὴ συμφιλίωσις διὰ τῆς παραχωρήσεως τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως εἰς τοὺς Ἑλληνορθοδόξους καὶ τοῦ τόπου τῆς φάτνης εἰς τοὺς Λατίνους. Γύρω δὲ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀναπόδραστον γειννίασιν ἀναφέρονται μύρια ὅσα λεπτεπίλεπτα ζητήματα κατὰ καιροὺς. Τὰ ζητήματα ταῦτα ἐνῶ εἶναι μικρὰ φαινομενικῶς, εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσουν ἀνυπολόγιστον ἐκτάσεως συνεπείας.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μίαν νύκτα οἱ Λατῖνοι μοναχοὶ ἀφῆρσαν τὸν ἀστέρα καὶ ἐνέπηξαν εἰς τὸ ἔδαφος ἑτερον μὲν λατινικὴν ἐπιγραφὴν. Ἐπικολούθησαν συρράξεις μεταξὺ τῶν δύο μερίδων καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς ἐπιπλοκάς μετὰ τὰς Μεγάλας Δυνάμεις, γνωστοῦ ὄντος ὅτι τοὺς μὲν Λατίνους ὑπεστήριζεν ἡ Γαλλία, τοὺς δὲ Ὀρθοδόξους ἡ Ρωσσία, διέταξε τὸ «στάτους κβό», ἥτοι νὰ παραμείνῃ ἡ κατάστασις ὡς εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Καὶ οὕτω παρέμεινεν ὁ ἀστήρ με λατινὸ γλωσσὸν ἐπιγραφὴν.

Σήμερον εὐτυχῶς δὲν ὑφίστανται τοιοῦτοι κίνδυνοι. Τὸ καθεστὼς τῶν Ἁγίων Τόπων φρουρεῖται ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς πλέον φόβος νὰ παρασλευθῇ.